

บันทึก

เรื่อง คนต่างด้าวซึ่งบวชเป็นพระภิกษุยังชีพด้วยการบิณฑบาต มีรายได้จากการประกอบพิธีทางศาสนาและการรับบริจาค ถือว่าเป็นผู้มีอาชีพเป็นหลักฐาน ตามมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ หรือไม่

เดิมกระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือที่ มท ๐๒๐๔.๓/๙๒๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อหรือข้อกฎหมายว่าการเป็นภิกษุต่างด้าวซึ่งยังชีพด้วยการบิณฑบาต มีรายได้จากการประกอบพิธีทางศาสนาและการรับบริจาค ถือว่าเป็นผู้มีอาชีพเป็นหลักฐาน ตามมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ หรือไม่ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือที่ นร ๐๖๐๑/๘๘๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๒ ถึงกระทรวงมหาดไทยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่จะนำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาปรับใช้เกี่ยวข้องแต่อย่างใด จึงขัดต่อข้อ ๔ ของระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๒)จึงเห็นว่าไม่อาจพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาที่กระทรวงมหาดไทยขอรื้อได้

กระทรวงมหาดไทยจึงได้มีหนังสือที่ มท ๐๒๐๔.๓/๕๗๐๓ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงมหาดไทยได้รับคำร้องขอแปลงสัญชาติเป็นไทยของพระภิกษุ ไพรัตน์ เอส/โอดินชัย หรือ เอส โอดินชัย บุคคลสัญชาติมาเลเซีย เชื้อชาติมาเลเซีย ปัจจุบันจำพรรษาอยู่ที่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ซึ่งในการพิจารณาคำร้องฯ ปรากฏว่ามีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติตามมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ว่า การเป็นภิกษุต่างด้าวถือว่าเป็นผู้มีอาชีพเป็นหลักฐานหรือไม่ ในการนี้ กระทรวงมหาดไทยได้หื้อหรือเรื่องดังกล่าวไปยังกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งได้ตอบข้อหื้อหรือ ดังนี้

๑. กระทรวงศึกษาธิการแจ้งว่า ผู้บวชในพระพุทธศาสนาถือเป็นผู้สละแล้ว เลี้ยงชีพด้วยปัจจัยสี่ที่ท่ายกถวายด้วยศรัทธาตามหลักอาชีวนิพพานของพระภิกษุ ซึ่งหมายถึงการเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ ไม่ประกอบด้วยอนเสนา (การแสวงหาไม่สมควร) คือไม่หลอกลวงเขา เลี้ยงชีพ ไม่สามารถประกอบอาชีพ เช่น ทำไร่ ทำนา ค้าขายแลกเปลี่ยนอย่างคฤหัสถ์ได้ แต่เลี้ยงชีพด้วยการเที่ยวบิณฑบาต หรือใช้ปัจจัย ๔ ที่ผู้อื่นถวายด้วยศรัทธา ผู้บวชในพระพุทธศาสนาไม่ต้องเสียภาษีที่เกิดแต่ปัจจัย ๔ ให้รัฐ จึงถือเป็นผู้ไม่มีอาชีพเป็นหลักฐานอย่างคฤหัสถ์

๒. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแจ้งว่า พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ บัญญัติว่า คนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานในราชอาณาจักรจะต้องขอรับใบอนุญาตทำงานและได้รับใบอนุญาตทำงานก่อนจึงจะทำงานได้ ซึ่งคำว่า “ทำงาน” ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ หมายถึง การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ค่าจ้างหรือ

ประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม และเมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ แล้ว ไม่มีบทนิยามคำว่า “อาชีพร” ไว้ จึงต้องพิจารณาตามความหมายทั่วไปตาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า “อาชีพร” ไว้ว่า หมายถึง การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากิน งานที่ทำเป็นประจำเพื่อเลี้ยงชีพ เมื่อพิจารณาถึงการดำรงชีพของพระภิกษุตามหลักของการปฏิบัติธรรมในพุทธศาสนาได้สอนให้พระภิกษุรู้จักการเลี้ยงชีวิตด้วยการบิณฑบาตอาศัยชาวบ้าน และมีให้ประกอบอาชีพเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตและปฏิบัติกิจในพระศาสนาได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องกังวลในการดำรงชีพ รวมถึงกรณีที่ได้รับภิกษุมนต์จากฆราวาส ซึ่งเป็นการปฏิบัติกิจของภิกษุ ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแผ่พระธรรมในศาสนาโดยมิได้หวังผลตอบแทนแม้ว่าฆราวาสจะบริจาคปัจจัยให้แก่พระภิกษุด้วยความเลื่อมใสศรัทธาก็ตาม ก็ยังถือไม่ได้ว่าการบิณฑบาตและการรับบริจาคปัจจัยดังกล่าวเป็นการทำงานหรือการประกอบอาชีพของพระภิกษุในศาสนาพุทธ ดังนั้น กรณีที่คนต่างด้าวบวชเป็นพระภิกษุในศาสนาพุทธและปฏิบัติกิจของตนดังกล่าวข้างต้น จึงไม่เป็นการประกอบอาชีพ

อย่างไรก็ตาม คณะทำงานพิจารณากลับกรองคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทย กระทรวงมหาดไทย ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๓ พิจารณากรณิดังกล่าวแล้วมีมติเห็นว่า การเป็นพระภิกษุ ซึ่งยังชีพด้วยการบิณฑบาต มีรายได้จากการประกอบพิธีทางศาสนาและการรับบริจาค เป็นการดำรงชีพเพื่อให้อยู่ได้เสมอเหมือนเป็นอาชีพอย่างหนึ่ง ถือว่าเป็นผู้มีอาชีพเป็นหลักฐานตามมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ดังนั้น กระทรวงมหาดไทย จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า กรณีพระภิกษุ ไพรัตน์ เอส/โอดินชัย หรือ เอส โอดินชัย ซึ่งเป็นภิกษุต่างด้าวยังชีพด้วยการบิณฑบาต มีรายได้จากการประกอบพิธีทางศาสนาและการรับบริจาค ถือว่าเป็นผู้มีอาชีพเป็นหลักฐานตามมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้พิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ(กรมการศาสนา) และผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม(กรมการจัดหางาน) และปรากฏข้อเท็จจริงว่า พระไพรัตน์ เอส/โอดินชัย หรือ เอส โอดินชัย ซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ยื่นคำขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้บวชเป็นพระภิกษุตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ไทย แล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) เห็นพ้องกับความเห็นของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่ว่า พระภิกษุเป็นผู้ซึ่งยังชีพด้วยการบิณฑบาตและรับปัจจัยจากผู้ถวายหรือบริจาคให้ด้วยความเลื่อมใสศรัทธา ไม่ถือเป็นผู้มีอาชีพอย่างคฤหัสถ์ ดังนั้น คนต่างด้าวซึ่งบวชเป็นพระภิกษุจึงไม่ถือเป็นผู้มีอาชีพเป็นหลักฐานตามมาตรา ๑๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขที่การคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๔๓